

FEITEN OVER BIOMASSA

- De vraag naar energie stijgt met ongeveer 1,6 procent per jaar.
- Het Internationaal Energie Agentschap denkt dat de afhankelijkheid van fossiele brandstof in 2030 ongewijzigd is.
- Er vindt een verschuiving plaats van het gebruik van olie naar kolen en gas.
- Het aandeel duurzame energie (wind, zon en biomassa) moet in 2020

twintig procent zijn.

- Nederland moet van de EU in 2010 5,75 procent van de energiewaarde van fossiele brandstoffen uit biobrandstoffen halen, dat komt overeen met 9 miljoen hectoliter biobrandstof.
- Nederland haalt dat streefcijfer niet en streeft nu naar 4 procent.

Joep Hermans:

„Boeren worden toch niet serieus genomen. Daarom wordt de uitvoering van het onderzoek geleid door de Wageningen Universiteit. En wij nodigen iedereen uit op een symposium voor de presentatie van ons onderzoek. Iedereen kan met ideeën komen, zodat straks niemand kan zeggen dat het onderzoek niet deugt.”

Telen tegen de stroom in

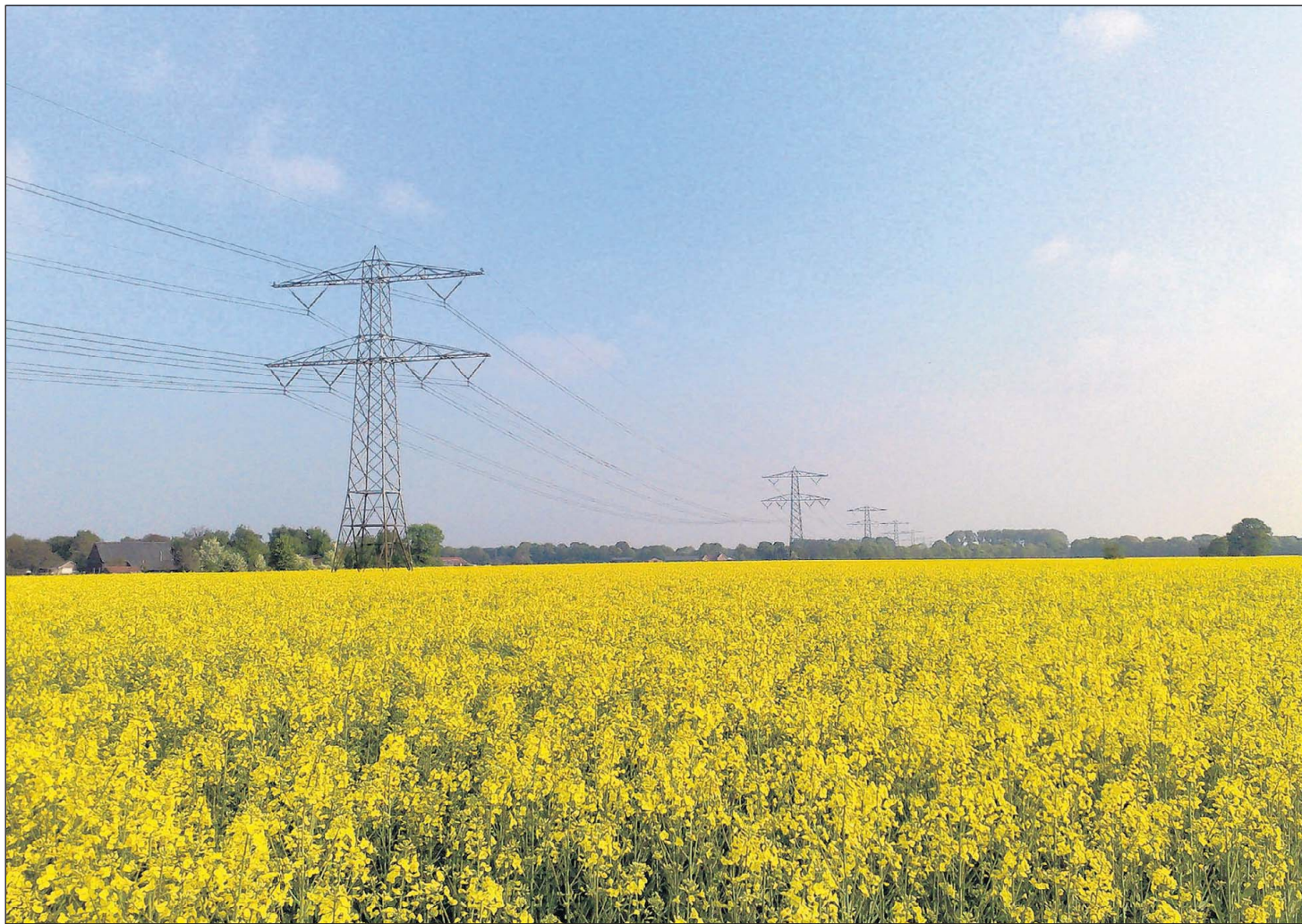
Worden Noord-Limburgse agrariërs de nieuwe oliesjeiks van deze wereld? Ze zijn een onderzoek gestart om over een jaar of vijf onomstotelijk aan te tonen dat gewassen als koolzaad, maïs en suikerbieten aantrekkelijke energiebronnen zijn.

door Jos Bouten

Het Duitse leger had tijdens de Tweede Wereldoorlog aan het Russische front een schrijnend tekort aan brandstof. Maar geen nood, biobrandstoffen boden uitkomst. Door vergassing zetten de technuten van Hitler geperste granen om naar vloeibare koolwaterstoffen die ze met diesel vermengden.

Na de oorlog raakte deze methode wat in de vergetelheid, maar sinds een jaar of vijftien is het gebruik van biobrandstoffen weer in zwang. Zo werd bijvoorbeeld Carnola opgericht, een Zuid-Nederlandse coöperatie van koolzaadtelers. Dit bedrijf bewerkt koolzaad tot koolzaadolie en koolzaadschilfers en vermarkt die. Aanvankelijk liep het lekker. In 2005, het eerste jaar, werd 300.000 liter verkocht, in 2006 drie keer zoveel, in 2007 1,4 miljoen liter maar vorig jaar zakte de productie terug naar het niveau van 2005. Voorzitter Joep Hermans van Carnola wijt de scherpe daling van de productie aan een kortdurende fikse stijging van de grondstofprijzen van voedsel, dus ook van koolzaad. Door daling van de olieprijs door de kredietcrisis werd het verschil te klein.

Deze gang van zaken symboliseert de hevige strijd die woedt om de toekomstige energievoorziening. Klein duimpje Carnola uit Noord-Limburg mengt zich daar dapper in. De producent van biobrandstof werd vijf jaar geleden opgericht door de Vereniging Innovatief Platteland, een verzameling van vooruitstrevende agrariërs in Noord-Limburg die de bedrijfstak wil opstoten in de vaart der volkeren. Daarin past het beeld van de akkerbouwers als belangrijke producent van energie. „Die drie nieuwe kolencentrales die ze in Nederland willen bouwen zijn helemaal niet nodig”, zegt Hermans in weerwil van wat het Internationaal Energie Agentschap beweert. „Tuiders

kunnen met hun installaties nu al dertig procent van de energiebehoefte van Nederlandse huishoudens leveren.”

Probleem is dat de gevestigde belangen geen terrein prijs willen geven, stelt Hermans. „Energie is gemonopoliseerd. De Shells en de Essents van deze wereld zijn als de dood voor nieuwe spelers op hun terrein. De olie heeft de markt in han-

„Ze gunnen elkaar het licht in de ogen niet”

den, daar strijden die gevestigde belangen voor.”

Natuurlijk gaan energiereuzen in ‘groene energie’ zoals bijvoorbeeld windmolens en zonne-energie en richten benzinemaatschappijen zich op de ontwikkeling van elektri-

Koolzaad kan worden geteeld om met de olie daaruit energie op te wekken.

sche auto’s. „Maar dan hebben ze nog de hele keten in handen. Want de monopolisten produceren de elektriciteit, al dan niet op ‘groene wijze’ en dan zijn ze weer de baas”, zegt Hermans.

Maar de Noord-Limburgse boeren krijgen niet alleen tegenstand van de energiereuzen, er worden door vele deskundigen grote vraagtekens gezet bij het gebruiken van voedselbronnen als brandstof. Toen vorig jaar de voedselprijzen tot recordhoogten stegen, kwam er grote kritiek op het gebruik van eetbare producten als koolzaad, maïs en suikerbieten als brandstof voor auto’s. Bovendien, zo betoogt bijvoorbeeld Hans Jager van de stichting Natuur en Milieu, is het aanwenden van puur plantaardige olie als brandstof van weinig belang voor het terugdringen van kooldioxide. En professor dr. Philip de Goey van de Technische Universiteit in Eindhoven

vindt het een nadeel dat het gebruik van puur plantaardige olie zoveel rest(plant)materiaal achterblijft. En dan is er nog Lucas Reijnders van de Universiteit van Amsterdam, die weinig heil ziet in grootschalige aanplant van bio-

brandstofplantages. De aanleg van die plantages leidt tot zoveel uitstoot van broeikasgas dat het, aldus Reijnders, een eeuw duurt voor het milieuvoordeel van biobrandstof opweegt tegen deze uitstoot.

„Ik kan voor iedere partij, voorstan-

ders en tegenstanders, een blik hoogleraren en professoren open-

trekken”, reageert Joep Hermans. Hij verwijt die wetenschappers niet alleen dat ze zich voor lobbies laten gebruiken en zich door ideologische argumenten laten leiden, erger nog vindt hij dat zij in zijn ogen aantoonbare onzin uitkramen door een gebrek aan kennis van de materie. „Zo’n professor De Goey bijvoorbeeld, die weet kennelijk niet dat er bij koolzaad helemaal geen restmateriaal overblijft. De hele plant gaat na uitpersen van de olie naar de veevoederindustrie. En dat noemt zich hoogleraar.” Dat de discussies en emoties zelfs tussen de hooggeleerden dames en heren hoog oplaaen, illustreert Hermans met een voorbeeld. „Ik noem geen namen, maar in Wageningen zijn er hoogleraren die elkaar het licht in de ogen niet gunnen.”

Onafhankelijk onderzoek beoogt

wel het onderzoeksproject Energieboerderij, dat sinds een jaar in Noord-Limburg draait. De Vereniging Innovatief Platteland heeft vijftien akkerbouwers geselecteerd die samen met Wageningen Universiteit, die in Vredepeel een praktijkonderzoekscenrum heeft, onderzoek doen. Het is de bedoeling verantwoord teeltwijzen te ontwikkelen voor de productie van biomassa voor bio-energie. Ook moet uiteindelijk een beoordelingssysteem op tafel liggen voor het duurzaam telen voor de bio-energie. Met dat systeem willen de akkerbouwers voor eens en altijd de criticasters de mond snoeren. Hermans: „Over vier jaar leveren wij het beste praktijkhandboek waarmee producenten kunnen aantonen dat ze volgens de regels hebben geprodu-

„Als het onzin is, publiceren wij dat ook”

ceerd en in aanmerking komen voor een groencertificaat.”

Gerard Meuffels van Wageningen UR legt uit dat gekeken wordt hoe ‘energiegewassen’ zoals koolzaad, maïs en suikerbieten zo optimaal geteeld kunnen worden tegen een zo laag mogelijke uitstoot van kooldioxide. In 2008 vond een zogeheten o-meting plaats. Sindsdien wordt werkelijk alles gemeten wat er te meten valt. En binnenkort is iedereen die iets voorstelt in de energiewereld uitgenodigd in Vredepeel om op- en aanmerkingen over het onderzoek te maken. Die uitnodiging geldt trouwens voor de komende onderzoeksjaren. Een kwestie van committeren. Zodat straks, als de onderzoeksresultaten op tafel liggen, niemand kan zeggen dat er iets vergeten is. Hermans: „We presenteren ons onderzoek en vragen iedereen om met ideeën te komen. Straks kan niemand meer zeggen dat het onderzoek niet deugt. Als ze nu niets te melden hebben, hoeven ze straks ook niets meer te zeggen. Maar, als uit het onderzoek blijkt dat energie uit biomassa maar onzin is, dan publiceren wij dat ook. Wij willen geen ideologisch gekleurde cijfers maar feiten.”

Meuffels vult aan: „Je moet goed beslagen ten ijs komen omdat ze je straks toch proberen te pakken. Wij moeten proberen de discussie voor te zijn. Nu al blijkt dat sommige teelten heel efficiënt zijn, maar daar kan je een paar stappen verder in gaan.” Meuffels denkt dat de ‘energieeteel’ een nieuw verdienmodel voor de boer kan worden. Hermans is daar ook van overtuigd. „Wij zijn de agrariërs, de producenten. Over duizend jaar is er nog steeds akkerbouw, maar komt er geen olie meer uit de grond. Wij moeten zorgen dat we speler worden op de energiemarkt.”